

Πρώτες σημειώσεις για τις αντιδραστικές εξελίξεις γύρω από τη μετανάστευση, την προσφυγιά και το συνοριακό καθεστώς της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αντίθεση

Η κατάσταση στην Ελλάδα μετά τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας

Έχουν περάσει σχεδόν 4 χρόνια από την επιβολή της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας η οποία επιχείρησε να εμποδίσει την ανεξέλεγκτη είσοδο των μεταναστών/προσφύγων χωρίς χαρτιά στην ΕΕ και, ευρύτερα, να ανασυγκροτήσει τους μηχανισμούς για τη ρύθμιση, τον έλεγχο και την πειθάρχηση της κίνησής τους, που είχαν καταρρεύσει πλήρως ανάμεσα στο 2015 και τις αρχές του 2016 – όταν περισσότεροι από ένα εκατομμύριο μετανάστες/πρόσφυγες κατάφεραν να διασχίσουν την ήπειρο και να φτάσουν στη Γερμανία και σε άλλες χώρες του αναπτυσσόμενου Ευρωπαϊκού «κέντρου».¹

Αρχικά, αυτό το «deal» οδήγησε σε μια σημαντική μείωση των αφίξεων: ανάμεσα στον Απρίλιο του 2016 και τον Δεκέμβριο του 2016 μόνο 22.000 μετανάστες/πρόσφυγες πέρασαν τα σύνορα της Ελλάδας.² Η κατάσταση δεν μεταβλήθηκε το 2017, κατά το οποίο σημειώθηκαν 30.000 αφίξεις, και άρχισε να αλλάζει το 2018 με περισσότερες από 50.000 αφίξεις. Η κλιμά-

κωση του πολέμου και της βίας στη Συρία και το Αφγανιστάν το 2019, από τη μια μεριά, και η επιδείνωση της κατάστασης της Τουρκικής οικονομίας την ίδια περίοδο (με το ΑΕΠ της να αυξάνεται μόνο κατά 0,3% σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Συμβουλίου της Ευρώπης), από την άλλη, οδήγησε σε σημαντική αύξηση των αφίξεων, με 75.000 άτομα να διασχίζουν τα σύνορα το εν λόγω έτος. Οι περισσότεροι από τους τελευταίους (56.000) έφτασαν στην Ελλάδα μετά την εκλογή της Νέας Δημοκρατίας, η οποία είχε ως βασικό σημείο του εκλογικού της προγράμματος το «κλείσιμο των συνόρων».

Την περίοδο ανάμεσα στον Μάρτιο του 2016 και τον Ιούλιο του 2019, όταν η χώρα κυβερνιόταν ακόμα από τον ΣΥΡΙΖΑ, ο αριθμός των μεταναστών/προσφύγων που ήταν εγκλωβισμένοι στα νησιά αυξήθηκε ραγδαία: τον Μάιο του 2016 8.500 κρατούνταν στα νησιά έναντι 50.000 που διέμεναν στην ηπειρωτική χώρα· τον Φεβρουάριο του 2017 οι αντίστοιχοι αριθμοί ήταν 14.500 και 48.000· τον Σεπτέμβριο του 2018, 17.600 έναντι 65.000· τον Ιούλιο του 2019, 19.000 έναντι 64.100. Η κατάσταση επιδεινώθηκε ακόμα περισσότερο τους τελευταίους μήνες [μέχρι τον Μάρτιο του 2020], όταν η ΝΔ ανέλαβε τα ηνία, καθώς, στο τέλος του Ιανουαρίου του 2020, 41.200 άτομα παρέμεναν εγκλωβισμένα στα νησιά έναντι 74.400 στην ηπειρωτική χώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας. Η κατάσταση στα στρατόπεδα

1. Μια πιο εκτεταμένη ανάλυση των γεγονότων εκείνης της περιόδου περιλαμβάνεται στον πρόλογο της μπροσούρας Αντίθεση, *Vogelfrei. Τρία κείμενα για τη μετανάστευση, τις απελάσεις, το κεφάλαιο και το κράτος του*, 2016, <https://antithesi.gr/?p=64>.

2. Όλα τα δεδομένα έχουν αντληθεί από τη βάση δεδομένων της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκτός αν σημειώνεται διαφορετικά (<https://www.unhcr.org/data.html>)

των νησιών είναι απολύτως φρικτική δεδομένου του γεγονότος ότι όλα τα στρατόπεδα των νησιών έχουν μαζί χωρητικότητα 5.400 ατόμων ενώ περισσότερα από 35.000 άτομα ζουν σε αυτοσχέδια παραπήγματα γύρω από τους χώρους των στρατοπέδων.

Αρχικά, η αιτία για τον εγκλωβισμό των μεταναστών/προσφύγων στα νησιά από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ ήταν η ανακοπή του ρεύματος των αφίξεων, μέσα από τη δημιουργία μιας άθλιας κατάστασης στα στρατόπεδα η οποία θα αποθάρρυνε νέους μετανάστες/πρόσφυγες να περάσουν τα σύνορα. Την ίδια στιγμή, στην ηπειρωτική χώρα, περισσότεροι από 15.000 άνθρωποι που διέμεναν στο αυτοσχέδιο καμπ της Ειδομένης, στην προσπάθειά τους να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης, μετά την 24^η Μαΐου του 2016 αναγκάστηκαν διά της βίας από την αστυνομία να εγκαταλείψουν την Ειδομένη και μεταφέρθηκαν σε παλιά στρατόπεδα σε απομονωμένες περιοχές. Όπως γράφαμε στο κείμενο που είχαμε δημοσιεύσει το 2016: *«Πρόκειται για μια επιχείρηση της οποίας η αθλιότητα και απανθρωπιά δεν έχει προηγούμενο. Απαγορεύτηκε εντελώς η είσοδος στη μεγάλη πλειοψηφία ακόμη και των εθελοντών των ΜΚΟ. Με αυτό τον τρόπο παρεμποδίστηκε η διανομή του φαγητού και ο καθαρισμός των εγκαταστάσεων υγιεινής προκειμένου οι μετανάστες να αναγκαστούν να επιβιβαστούν στα λεωφορεία που τους μετέφεραν στα στρατόπεδα απομόνωσης. Όσον αφορά τη δημοσιογραφική κάλυψη της επιχείρησης της αστυνομίας, επετράπη η είσοδος μόνο στα κρατικά μέσα, την ΕΡΤ και το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων, δηλαδή υπήρξε περιορισμός της ελευθερίας του τύπου! Οι μετανάστριες και οι μετανάστες που καταναγκαστικά επιβιβάζονταν στα λεωφορεία δεν γνώριζαν που ακριβώς θα τους πήγαιναν, κάτι που δείχνει ότι ορι-*

*σμένες πρακτικές των λεγόμενων ολοκληρωτικών καθεστώτων, όπως π.χ. η αναγκαστική μετακίνηση προς άγνωστο προορισμό, μπορούν κάλλιστα να εφαρμόζονται και σε δημοκρατικά καπιταλιστικά καθεστώτα που κυβερνώνται από ένα αριστερό κόμμα».*³

Στη συνέχεια, η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία και τον ΔΟΜ (Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης) προώθησαν τη διαίρεση ανάμεσα στους μετανάστες/πρόσφυγες καθώς οι «αιτούντες άσυλο» επιλέχθηκαν για μεταφορά από τα νησιά προς την ηπειρωτική χώρα σύμφωνα με τα επονομαζόμενα κριτήρια «ευαλωτότητας». Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση, ο αριθμός των παρεχόμενων κατοικιών, δωματίων σε ξενοδοχεία και χώρων στέγασης στα στρατόπεδα, ήταν ανεπαρκής και η διαδικασία εξαιρετικά αργή. Δεν υπήρχε ουσιαστικά κανένα σχέδιο και καμία οργανωμένη προσπάθεια για τη βελτίωση των φριχτών συνθηκών διαβίωσης στα νησιά, αφού ο κύριος στόχος της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας ήταν ακριβώς το να καταστεί η ζωή των μεταναστών/προσφύγων εξαιρετικά δυσχερής. Ωστόσο, η αύξηση των αφίξεων το 2018 και το 2019 προκάλεσε συγκρούσεις εντός των στρατοπέδων των νησιών μεταξύ των μεταναστών/προσφύγων και ακραίες εντάσεις με το ρατσιστικό κομμάτι του ντόπιου πληθυσμού. Γι' αυτόν τον λόγο τον Οκτώβριο του 2018, η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ υλοποίησε ένα «έργο αποσυμφόρησης» σε συνεργασία με τον ΔΟΜ μέσω της σύναψης συμβάσεων με ξενοδοχεία στην Αττική, την Πελοπόννησο, την Εύβοια, τις Σέρρες, τα Γρεβενά, τη Θεσσαλονίκη, το Κιλίκι, την Καστοριά και την Ασπροβάλτα που μέχρι τον Απρίλιο του 2019 στέγασαν 6.300 άτομα.⁴

3. Αντίθεση, στο ίδιο.

4. «Δομική αποτυχία: γιατί το σύστημα υποδοχής της Ελλάδας δεν κατάφερε να παράγει

Στα τέλη του Νοεμβρίου του 2019, από τους 70.200 μετανάστες/πρόσφυγες που ζούσαν στην ηπειρωτική χώρα, 22.200 διέμεναν σε στρατόπεδα, 21.000 σε διαμερίσματα που μίσθωνε η Ύπατη Αρμοστεία και 8.500 σε ξενοδοχεία που μισθώνονταν από τον ΔΟΜ σε συνεργασία με την ελληνική κυβέρνηση.⁵ Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δεχόταν τεράστια πίεση από τις, συχνά φίλα προσκείμενες σε αυτή, αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης στα νησιά, οι οποίες αρνούσαν την περαιτέρω αύξηση των μεταναστών/προσφύγων που διέμεναν στα στρατόπεδα των νησιών και προσπαθούσαν να την εμποδίσουν μέσω της οργάνωσης κινητοποιήσεων. Στις αρχές Οκτωβρίου του 2019, ο πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης ανακοίνωσε ότι 40.000 μετανάστες/πρόσφυγες θα μεταφέρονταν μέχρι το τέλος του 2020 στην ηπειρωτική χώρα και θα εγκαθίσταντο σε ξενοδοχεία και ότι 16.000 από αυτούς θα εντάσσονταν στην αγορά εργασίας μέσω προγραμμάτων απασχόλησης.⁶ Ταυτόχρονα, ανακοίνωσε τη δημιουργία κλειστών κέντρων κράτησης στα νησιά για τους μετανάστες/πρόσφυγες που αιτούνται άσυλο.⁷

βιώσιμες λύσεις», Έκθεση της ΜΚΟ «Υποστήριξη Πρόσφύγων στο Αιγαίο», 18 Ιουνίου 2019, <https://rsaegean.org/>.

5. Τ. Γεωργιοπούλου, «Νέα κέντρα ελεγχόμενης διαμονής στην ενδοχώρα», *Καθημερινή*, 2 Δεκεμβρίου 2019, <https://www.kathimerini.gr/society/1054212/nea-kentra-elegchomenis-diamonis-stin-endochora/>

6. *Ναυτεμπορική*, 4 Οκτωβρίου 2019, <https://www.naftemporiki.gr/story/1520713>.

7. Ειδησεογραφική ιστοσελίδα *news247.gr*, 4 Οκτωβρίου 2019. Ο Μητσοτάκης ανακοίνωσε επίσης ότι 10.000 μετανάστες/πρόσφυγες θα επιστρέφονταν στην Τουρκία μέχρι το τέλος του 2020, ένας αριθμός που είναι σχεδόν πέντε φορές μεγαλύτερος από τον συνολικό αριθμό «επιστροφών» που πραγματοποιήθηκαν από το

Το σχέδιο της κυβέρνησης να υλοποιήσει τη μεταφορά των μεταναστών στην ηπειρωτική χώρα συνάντησε ισχυρές αντιδράσεις από τις τοπικές αρχές και ένα σημαντικό κομμάτι του ντόπιου πληθυσμού σε δήμους της περιφέρειας όπως η Νάουσα, η Ασπροβάλτα, οι Σέρρες, η Σκύδρα και αλλού, περιοχές όπου η Νέα Δημοκρατία και η (άκρα) δεξιά γενικότερα είναι παραδοσιακά ισχυρές. Σε κάποιες περιπτώσεις, το κίνητρο πίσω από τις αντιδράσεις είχε να κάνει με την εικόνα της «απειλής στο τουριστικό στάτους» της περιοχής, όπως στην περίπτωση της Ασπροβάλλτας και σε αυτές ντόπιοι καπιταλιστές (ιδιοκτήτες μικρών ξενοδοχείων) είχαν ηγετικό ρόλο. Σε άλλες περιπτώσεις, τα κίνητρα πίσω από τις αντιδράσεις ήταν καθαρά ρατσιστικά και τροφοδοτούνταν από θεωρίες συνωμοσίας περί «αντικατάστασης του πληθυσμού», «ισλαμοποίησης της χώρας» κ.ο.κ. Στην περίπτωση των νησιών, η συγκέντρωση τόσο πολλών νέων ανδρών μεταναστών και προσφύγων στα παραπήγματα έξω από τα στρατόπεδα και στον δημόσιο χώρο των πόλεων συνέβαλε στην άνοδο του ρατσισμού, λόγω της αναπόφευκτης δημιουργίας εντάσεων με τους ντόπιους. Οι μεταφορές στην ηπειρωτική χώρα καθυστέρησαν λόγω των αντιδράσεων των ντόπιων αλλά δεν σταμάτησαν εντελώς. Πιο συγκεκριμένα, από τις αρχές του 2020 μέχρι την 1^η Μαρτίου, είχαν πραγματοποιηθεί 6.174 μεταφορές από τα νησιά προς την ηπειρωτική χώρα.⁸

Ωστόσο, ο ρυθμός των μεταφορών προς την ηπειρωτική χώρα ήταν πολύ χαμηλός σε σχέση με τον αυξανόμενο ρυθμό διελεύσεων των συνόρων από το 2018 και μετά. Η δεξιά κυβέρνηση αποφάσισε να

2016 μέχρι τότε (ο οποίος ανέρχεται σε 2.117 σύμφωνα με τη βάση δεδομένων της Ύπατης Αρμοστείας).

8. *Το Βήμα*, 5 Μαρτίου 2020.

δημιουργήσει νέα κλειστά στρατόπεδα στα νησιά προκειμένου να μπορέσει να ελέγξει την αυξανόμενη εισροή ανθρώπων, καθώς η επιλογή να τους επιτρέψει να κινούνται ελεύθερα μέσα στη χώρα θα ερχόταν σε αντίφαση με την πολιτική των «κλειστών συνόρων» που είχε έντονα προπαγανδίσει καθώς και με τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας και την ομόφωνη θέση της ηγεσίας της ΕΕ υπέρ του περιορισμού της μετανάστευσης. Προκειμένου να δημιουργήσει αυτά τα στρατόπεδα, η κυβέρνηση ανακοίνωσε την επίταξη γης σε σχετικά απομονωμένες τοποθεσίες των νησιών και επιχείρησε να ξεκινήσει τα έργα με την προστασία μονάδων των ΜΑΤ που μεταφέρθηκαν από την Αθήνα στις 25 Φεβρουαρίου του 2020. Το αποτέλεσμα ήταν εκρηκτικό: ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού των νησιών συμμετείχε στα μπλόκα των δρόμων και σε εξαιρετικά βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία. Στις 28 Φεβρουαρίου, τρεις μέρες μετά, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να υποχωρήσει προσωρινά και να ανακαλέσει τα ΜΑΤ από τα νησιά.

Μερικά σχόλια για τις πρόσφατες κοινωνικές αντιδράσεις και την απάντηση του ελληνικού κράτους

Η κοινωνική και πολιτική σύνθεση των κινητοποιήσεων ενάντια στη δημιουργία των νέων κλειστών κέντρων στα νησιά ήταν ετερογενής. Τόσο (ακρο)δεξιοί όσο και αριστεροί διαδηλωτές ή ακόμη και αντιφασίστες και αναρχικοί συμμετείχαν στις συγκρούσεις και τα μπλόκα. Ως προς την ταξική τους σύνθεση, στις κινητοποιήσεις συμμετείχαν αγρότες, αυτοαπασχολούμενοι και ντόπιοι εργαζόμενοι. Εξ όσων γνωρίζουμε, δεν υπήρξε καμία συμμετοχή μεταναστών/προσφύγων και καμία προσπάθεια επικοινωνίας μαζί τους από την πλευρά των

«ντόπιων».⁹ Αναφορικά με το πολιτικό περιεχόμενο των κινητοποιήσεων, το μπλόκο στο Μανταμάδο κυριαρχείτο από το ΚΚΕ που καταδίκασε τη μετατροπή της Λέσβου σε «φυλακή και στρατόπεδο συγκέντρωσης για τους μετανάστες» και καλούσε στην κατάργηση της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας και σε μεταφορά των μεταναστών στην ηπειρωτική χώρα. Αντιθέτως, το μπλόκο στο Διαβολόρεμα κυριαρχείτο από δεξιά και φασιστικά στοιχεία.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, έναν μήνα πριν τις συγκρούσεις ενάντια στις επιτάξεις και τη δημιουργία των «κλειστών στρατοπέδων», στις πραγματικά μαζικές κινητοποιήσεις που οργάνωσαν οι δημοτικές αρχές στις 22 Ιανουαρίου, οι οποίες απαιτούσαν την «αποσυμφόρηση» των νησιών, ο λόγος που καλούσε στο «κλείσιμο των συνόρων» χρησιμοποιώντας ακόμα και ρατσιστική γλώσσα περί «αντικατάστασης του ντόπιου πληθυσμού από τους μετανάστες» και περί «ισλαμοποίησης της χώρας» ήταν κυρίαρχος. Ο περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου Μουτζούρης, που εκλέχθηκε με τη στήριξη της Νέας Δημοκρατίας, δεν δίστασε να διακινήσει αντισημιτικές θεωρίες συνωμοσίας σχετικά με την υποτιθέμενη στήριξη που παρέχει ο Τζωρτζ Σόρος στις ΜΚΟ για να παίξουν τον «σκοτεινό τους ρόλο». Επιπλέον, φασιστικές και ρατσιστικές «πολιτοφυλακές» (συμμορίες) είχαν σχηματιστεί και είχαν ήδη διαπράξει μια σειρά από επιθέσεις εναντίον εργαζομένων στις ΜΚΟ, αριστερών και μεταναστών στη Λέσβο και τη Χίο, κατά το προηγούμενο

9. Ωστόσο, οι μετανάστες/πρόσφυγες πραγματοποίησαν διαδηλώσεις κατά τη διάρκεια εκείνων των ημερών στη Λέσβο με αίτημα τη μεταφορά τους στην ηπειρωτική χώρα. Σύμφωνα με ορισμένους συντρόφους από το νησί, η αστυνομία έλαβε μέτρα ώστε να εμποδίσει κάθε επαφή των διαδηλώσεων των μεταναστών/προσφύγων με τους έλληνες διαδηλωτές.

έτος. Η υποχώρηση τη κυβέρνησης μετά τις συγκρούσεις του ντόπιου πληθυσμού με τα ΜΑΤ στα τέλη του Φεβρουαρίου είχαν ως τελικό αποτέλεσμα την ενίσχυση του ακροδεξιού λόγου και των αντίστοιχων πρακτικών, παρά την επιρροή του ΚΚΕ στο Μανταμάδο και παρά τη συμμετοχή αριστερών και αναρχικών στα μπλόκα. Όπως το έθεσαν ορισμένοι σύντροφοι από τη Λέσβο, η ήττα των ΜΑΤ έβαλε αέρα στα πανιά των ρατσιστικών συμμοριών που ένιωσαν ότι μπορούσαν να κάνουν ό,τι θέλουν χωρίς καμία επίπτωση.

Όταν η κυβέρνηση της Τουρκίας αποφάσισε στις αρχές Μαρτίου να ενθαρρύνει τους μετανάστες/πρόσφυγες να διασχίσουν τα σύνορα στον Έβρο προκειμένου, αφενός, να ασκήσει πίεση στην ΕΕ ώστε να στηρίξει τη στρατιωτική της εκστρατεία στη Βόρεια Συρία εναντίον των δυνάμεων του Άσαντ και της Ρωσίας και, αφετέρου, να επαναδιαπραγματευτεί τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας, ώστε να αποσπάσει περισσότερα χρήματα από την ΕΕ για τη διαχείριση των 3,6 εκατομμυρίων μεταναστών/προσφύγων που είναι εγκλωβισμένοι στα εδάφη της, η αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης ήταν να στρατιωτικοποιήσει τον έλεγχο των συνόρων, να πυροβολήσει, να τραυματίσει και να σκοτώσει μετανάστες/πρόσφυγες τόσο στα θαλάσσια όσο και στα χερσαία σύνορα καθώς και να αναστείλει το δικαίωμα υποβολής αίτησης ασύλου, πράγμα που αποτελεί κατάφωρη παραβίαση της Συνθήκης της Γενεύης και του Διεθνούς Δικαίου. Την ίδια στιγμή, έδωσε το ελεύθερο σε φασιστικές «πολιτοφυλακές» να κάνουν επιθέσεις σε μετανάστες/πρόσφυγες και σε δημοσιογράφους στα σύνορα, ενώ στα νησιά επιθέσεις δέχτηκαν μέλη ΜΚΟ, δημοσιογράφοι και αριστεροί.¹⁰ Αυτή η κίνηση έλαβε τη στήρι-

10. Μέλη ακροδεξιών και φασιστικών ομάδων από την Ευρώπη (όπως π.χ. μέλη της γερμανι-

ξη (και πιθανόν την προέγκριση) της ηγεσίας της ΕΕ. Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ, επισκέφτηκαν τον Έβρο για να επιθεωρήσουν τα στρατεύματά τους που επέβαλλαν τον έλεγχο των συνόρων.

Είναι ξεκάθαρο ότι η ηγεσία της ΕΕ είναι απολύτως στοιχισμένη με τις προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης να κλείσει τα σύνορα με την Τουρκία και να εμποδίσει κάθε πιθανότητα να επαναληφθούν τα γεγονότα του 2015 με τη μαζική είσοδο μεταναστών/προσφύγων στην ΕΕ. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ έδωσε στην ελληνική κυβέρνηση μια επιπλέον ενίσχυση 700 εκατομμυρίων ευρώ για την επιβολή του ελέγχου των συνόρων και μια επιπρόσθετη δύναμη 1.500 συνοριοφυλάκων της Frontex.

Εκ πρώτης όψεως, φαίνεται ότι η γραμμή της Ομάδας Βίζεγκραντ (Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία και Πολωνία) και των ακροδεξιών κομμάτων για το κλείσιμο των συνόρων έχει γίνει κυρίαρχη μέσα στην Ευρώπη λόγω των εκλογικών επιτυχιών των τελευταίων σε βάρος των κεντροδεξιών κομμάτων. Δεν πρέπει, ωστόσο, να ξεχνάμε ότι το κλείσιμο των συνόρων υποστηρίζεται επίσης από αριστερά και κεντροαριστερά κόμματα όπως ο ΣΥΡΙΖΑ. Οι βασικές διαφωνίες ανάμεσα στη δεξιά και την αριστερά αφορούν την εξαπόλυση των ακροδεξιών συμμοριών και την απόπειρα ένδυσης της περιστολής του δικαιώματος του ασύλου με έναν μανδύα νομιμότητας και ανθρωπισμού, όπως στην περίπτωση της

κής ομάδας «Κίνημα Ταυτότητας») μαζεύτηκαν στον Έβρο και στα νησιά για να στηρίξουν τους έλληνες συνοδοιπόρους τους και να συμμετάσχουν στις επιθέσεις. Το πιθανότερο είναι ότι τέτοια στοιχεία ήταν αναμειγμένα στις εμπρηστικές επιθέσεις εναντίον εγκαταστάσεων για τους μετανάστες/πρόσφυγες στη Λέσβο και τη Χίο.

συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας. Η αριστερά του κεφαλαίου και του κράτους του επιδιώκει ο αποκλειστικό έλεγχος της μετανάστευσης να ασκείται από τους κρατικούς και ευρωπαϊκούς επίσημους θεσμούς, προκειμένου να αποτρέψει την πιθανή πολιτική αποσταθεροποίηση που θα επέφερε η αυτονομία των φασιστικών δραστηριοτήτων.

Είναι αλήθεια πως δεν φαίνεται στον ορίζοντα ότι οι άσχημες μέρες θα τελειώσουν;

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αξιοποίησε την κίνηση της τουρκικής κυβέρνησης προκειμένου να πετύχει με ένα σμπάρο δύο τρυγόνια. Από τη μια μεριά, επέβαλε το στρατιωτικοποιημένο κλείσιμο των συνόρων και μείωσε προσωρινά το αυξανόμενο ρεύμα μεταναστών/προσφύγων με την απόλυτη στήριξη της ηγεσίας της ΕΕ. Από την άλλη μεριά, κατάφερε να συσπειρώσει την ακροδεξιά πτέρυγα της εκλογικής της βάσης γύρω από αυτή, παρά τις συγκρούσεις με τα ΜΑΤ στη Λέσβο και στη Χίο που ξέσπασαν μια εβδομάδα πρωτύτερα. Μέσω της εθνικιστικής αντι-τουρκικής προπαγάνδας που πρόβαλλε διαστρεβλωμένα τις προσπάθειες των μεταναστών/προσφύγων να περάσουν τα σύνορα ως «εισβολή του εχθρού», κατάφερε να προωθήσει το θέμα της «εθνικής ενότητας» ενάντια σε έναν υποτιθέμενο αλλά ανύπαρκτο «εξωτερικό εχθρό», ο οποίος πήρε σάρκα και οστά στη φιγούρα του μετανάστη προλετάριου.

Ωστόσο, αυτή η πολιτική είναι εξ ορισμού ασταθής και επισφαλής όπως έδειξαν τα γεγονότα του τελευταίου Φεβρουαρίου στη Λέσβο και τη Χίο. Είναι, πράγματι, αλήθεια ότι η Νέα Δημοκρατία έχει ενισχύσει ένα τέτοιο αντιδραστικό κοινωνικό μπλοκ από την εποχή των «Μακεδονικών συλλαλητηρίων» τα προηγούμενα χρόνια στοχεύοντας, καταρχάς, στην αύξηση της

εκλογικής της δύναμης και, συνακόλουθα, στη στήριξη της συνεχιζόμενης επίθεσης που κάνει στον άμεσο και τον κοινωνικό μισθό και, ευρύτερα, στη ζωή των μεταναστών/προσφύγων και των ντόπιων προλετάριων – μια επίθεση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια πραγματική προλεταριακή εξέγερση στην οποία θα συμμετάσχουν από κοινού ντόπιοι και μετανάστες/πρόσφυγες προλετάριοι. Υπ' αυτή την έννοια, αποτελεί ένα είδος πολιτικής «προληπτικής αντιεξέγερσης».¹¹ Αλλά η Ελλάδα δεν είναι φασιστικό κράτος, πόσο μάλλον η υπόλοιπη ΕΕ. Μετά τις αρχικές υποστηρικτικές ανακοινώσεις, η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φον ντερ Λάιεν σχολίασε τις αναφορές περί βίαιων επιθέσεων στα ελληνικά σύνορα εναντίον προσφύγων/μεταναστών ως εξής: «αποτελεί ζήτημα αρχής ότι κάθε αντίδραση πρέπει να είναι αναλογική. Τα φερόμενα ως βίαια περιστατικά πρέπει να διερευνηθούν και η άσκηση υπέρμετρης βίας είναι απαράδεκτη. Αυτή είναι μια θεμελιώδης αρχή».¹² Είναι επομένως πιθανό ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν θα καταφέρει να χαλιναγωγήσει και να κρατήσει υπό έλεγχο την άκρα δεξιά. Σε μια τέτοια περίπτωση, η πιθανή αυτονομιστική της ως πολιτικής δύναμης θα αποσταθεροποιήσει εν συνεχεία την πολιτική κατάσταση και την εξουσία της.

11. L. Fabbri, «Preventative Counter-Revolution». Χρησιμοποιούμε την έννοια της «προληπτικής αντιεξέγερσης» γιατί όπως έδειξαν τα πρόσφατα κινήματα στη Γαλλία, τη Χιλή, το Εκουαδόρ, τον Λίβανο και αλλού, οι προλεταριακές εξεγέρσεις μπορούν να ξεσπάσουν ανά πάσα στιγμή εντελώς αναπάντεχα λόγω της διαρκούς απόπειρας του κεφαλαίου να φορτώσει το κόστος της διαρκούς καπιταλιστικής κρίσης στις πλάτες των προλετάριων.

12. H. Der Burchard και D. Herszenhorn, «Von der Leyen wants 'workable agreement' with Erdoğan on migration», Politico.eu, 3 Μαρτίου 2020.

Σίγουρα, η κλιμάκωση της ακροδεξιάς βίας δημιουργεί μια πολύ δύσκολη κατάσταση για τους πρόσφυγες/μετανάστες, για τους ακτιβιστές της άκρας αριστεράς, για τον αναρχικό/αντιεξουσιαστικό χώρο, για τους εργαζόμενους των ΜΚΟ και, ακόμη, για τους ανθρώπους που απλώς εκφράζουν την αλληλεγγύη τους στους μετανάστες/πρόσφυγες. **Είναι κρίσιμο να οργανώσουμε την αυτοάμυνα και την αντεπίθεσή μας εναντίον των ακροδεξιών συμμοριών.** Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε, μέσα στις **αναγκαίες** ενέργειές μας εναντίον των φασιστών και της αστυνομίας, ότι ο ΣΥΡΙΖΑ άνοιξε τον δρόμο για την τρέχουσα επίθεση στους μετανάστες/πρόσφυγες προλετάρους/ες από τη δεξιά.

Όπως έγραφε ο αναρχοκομμουνιστής Λουίτζι Φάμπρι το 1921: «*Η πάλη ενάντια στον φασισμό μπορεί να δοθεί με αποτελεσματικότητα αν χτυπήσει τους πολιτικούς και οικονομικούς θεσμούς των οποίων αποτελεί απόφυση και από τους οποίους θρέφεται. Επιπλέον, αν οι επαναστάτες που στοχεύουν να ανατρέψουν τον Καπιταλισμό και το Κράτος επιτρέψουν στον εαυτό τους να εκτραπούν από τον φασισμό όπως ο κεραυνός εκτρέπεται από το αλεξικέραυνο, να αφιερώσουν όλη την ενέργειά τους και να εξαντληθούν μονάχα στον αγώνα εναντίον του φασισμού, τότε θα έχουν πέσει στη λούμπα των ίδιων των θεσμών που θέλουν να καταστρέψουν. Χρησιμοποιώντας τους φασίστες ως μπαμπούλα, το καπιταλιστικό κράτος δεν θα καταφέρει μόνο να προστατέψει τον εαυτό του και να διευκολυνθεί αλλά θα πετύχει επίσης να πείσει ένα κομμάτι του προλεταριάτου να συνεργαστεί μαζί του και να τεθεί στο πλευρό του. Ακόμα και σήμερα, ενώ από τη μια μεριά ο καπιταλισμός χρησιμοποιεί τον φασισμό για να εκβιάσει το κράτος, το ίδιο το κράτος χρησιμοποιεί τον φασισμό για να εκβιάσει το προλεταριάτο,*

στέλνοντας το μήνυμα: “Εγκαταλείψτε τις ελπίδες σας για πολιτική και οικονομική απαλλοτρίωση και επιβάλετε στους ηγέτες σας να συνεργαστούν μαζί μου στο έργο της ενίσχυσης των κρατικών θεσμών γιατί διαφορετικά θα σταθώ αμέτοχο όταν οι φασίστες θα σας ξυλοκοπούν και θα σας δολοφονούν και, αν δεν μπορούν να τα καταφέρουν, θα τους δώσω εγώ το ίδιο χείρα βοήθειας!”. Όσο το προλεταριάτο συνεχίζει να θεωρεί τον φασισμό ως ιδιαίτερο εχθρό, ενάντια στον οποίο έχει να δώσει έναν ιδιαίτερο αγώνα, το εν λόγω εκβιαστικό σχέδιο της κυβέρνησης θα συνεχίσει να είναι επιτυχημένο· και όσο αυτός ο εκβιασμός λειτουργεί, η κυβέρνηση θα συνεχίσει να έχει συμφέρον στην επιβίωση του φασισμού».¹³

10 Μαρτίου 2020

13. L. Fabbri, στο ίδιο.